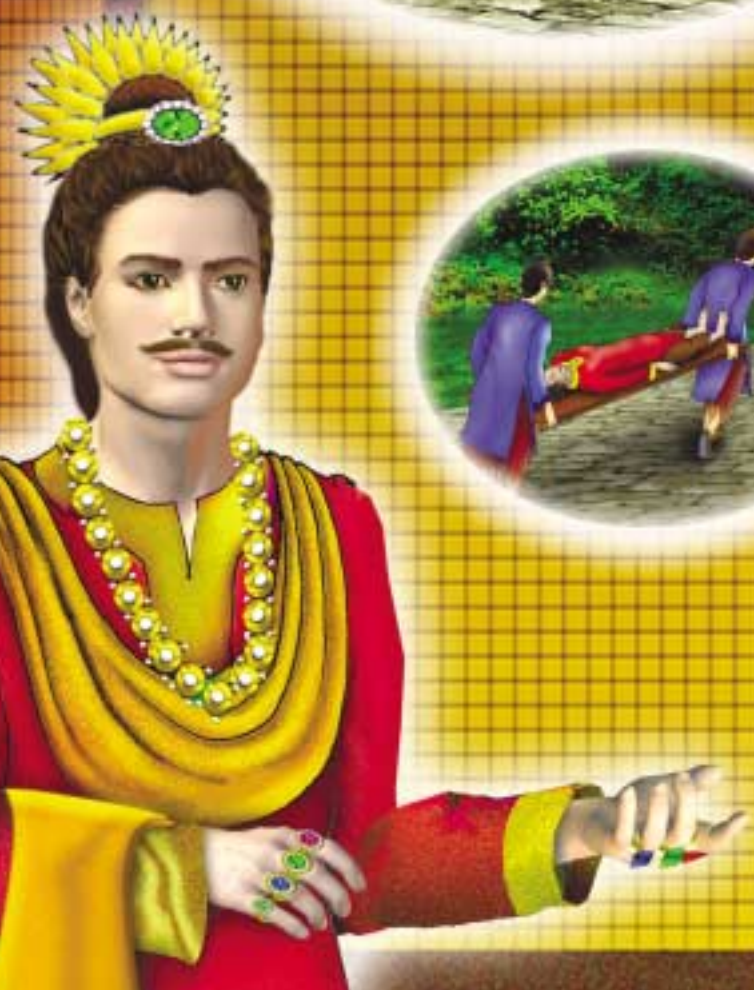

๕๑

อานิสส์
รักษาอุโบสถศีลครึ่งวัน

กามแม่น้อย ก็ไม่พอแก้มหาชน
มหาชนยอมไม่อิมในกามแม่นาก
น่าสลดใจที่พวกคนพาลพากันบ่นว่า
รูป เสียง เหล่านี้ จงมีแก่เรา
กุลบุตรผู้ประกอบด้วยความเพียร พึงเว้นให้ขาดเถิด

อานิสงส์รักษาอุโบสถศีลครึ่งวัน

๕๑๕

ในชีวิตประจำวันเราต้องเหน็ดเหนื่อยกับการกิจการงาน การศึกษาเล่าเรียน เรื่องครอบครัวและเรื่องต่างๆ อีกอีกาละ ซึ่งเป็นของธรรมดาสำหรับชีวิตของผู้ครองเรือนที่ยังต้องทำ อย่างนี้ โอกาสที่จะบำเพ็ญเพียรเพื่่อมุ่งทำความบริสุทธิ์ บริบูรณ์ให้บังเกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่หาเวลาได้ยากยิ่ง ดังนั้นเรา ต้องรู้จักบริหารเวลา จัดสรรเวลาเพื่อการปฏิบัติธรรม เพราะ ช่วงเวลาแห่งการทำให้หยุดใจนิ่งนี้ เป็นช่วงเวลาที่ทรงคุณค่า และก่อให้เกิดบุญกุศลอย่างมหาศาล ซึ่งถือได้ว่า เราเป็น ผู้ฉลาดและไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต บุญบารมีของเรา ก็ จะเพิ่มพูนมากขึ้นไปเรื่อยๆ จนเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ได้ในที่สุด

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏอยู่ใน คัมภีร์ชาดก ความว่า

“อปปาปิ กามา น อลัม พหุติปิ น ตปติ
อโห พาลานลปนา ปฏิวัชเชถ ชคโคโต

กามแม้น้อย ก็ไม่พอกแก้มหาชน มหาชนย่อมไม่อ้อมใน กามแม้มาก นำสลดใจที่พวกคนพาลพากันบ่นว่า รูป เสียง เหล่านี้ จงมีแก่เรา กุลบุตรผู้ประกอบด้วยความเพียร พึง เว้นให้ขาดเกิด”

เบญจกามคุณคือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส อันเป็นบ่วง แห่งมารที่คอยเหนี่ยวรั้งสรรพสัตว์ให้ตกอยู่ในอำนาจ ทำให้ต้อง

อานิสงส์รักษาอุโบสถศีลครึ่งวัน

๕๖๐

มาเวียนว้ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏไม่มีที่สิ้นสุด สาเหตุใหญ่นี้เป็นเพราะกิเลสทั้งหลายมีกิเลสกำเป็นต้น กำเป็นอาวุธที่มีประสิทธิภาพที่สุดอย่างหนึ่งของพญามารทีเดียว ใครที่ไม่รู้เท่าทันเหยื่อล่อตรงนี้แล้ว ชีวิตก็เต็มไปด้วยความทุกข์ทรมาน มีความคับแค้นใจ การที่เราจะฝ่าด่านความยินดีตรงนี้ได้ นั่นก็ต้องหมั่นรักษาใจด้วยการปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ หมั่นทำใจของเราให้อยู่ตรงแหล่งแห่งความบริสุทธิ์คือศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ อยู่ ณ กลางตัวของเราเอง ให้ชำระใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ดำเนินตามปฏิปทาของพระอริยเจ้าทั้งหลายในอดีต

บัณฑิตทั้งหลายในกาลก่อน ต่างก็เห็นโทษของกำว่าเป็นบ่วงที่ทำให้ไปสู่อายตณนิพพานได้เนิ่นช้า จึงแสวงหาหนทางเว้นขาด ด้วยการรักษาอุโบสถกรรม การรักษาอุโบสถนี้ ก็คือการสมาทานรักษาศีลแปดในวันพระ ๘ คำ หรือ ๑๔-๑๕ คำ ซึ่งเป็นบุญใหญ่ที่มีอานิสงส์มาก เพราะเป็นบุญที่จะส่งผลให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพานได้อย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะยังไม่สามารถบรรลुพระนิพพาน แต่ผลแห่งการรักษาอุโบสถก็จะส่งผลให้ได้มหาสมบัติทั้งหลาย และยังเป็นพลปัจจัยต่อไปในภพภาคหน้า บุญในตัวจะคอยตักเตือนบุคคลนั้นให้เป็นผู้ใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท

แม้พระบรมศาสดาเองก็ทรงให้ความสำคัญกับบุญชนิดนี้มาก ซึ่งมีอยู่ครั้งหนึ่งในช่วงที่พระองค์ประทับอยู่ที่พระเชตวัน

อานิสงส์รักษาอุโบสถศีลครึ่งวัน

๕๒๑

มหาวิทยาลัย ได้ตรัสเรียกอุบาสกผู้ที่รักษาอุโบสถมาแล้วประทานโอวาทว่า “ดูก่อนอุบาสก การที่พวกเราพากันรักษาอุโบสถกรรมนี้เป็นเรื่องที่ดีมาก คนที่รักษาอุโบสถต้องเป็นผู้ที่ควรให้ทานไม่โกรธ เจริญเมตตาอยู่ตลอดเวลา บัณฑิตในกาลก่อนเอง แม้รักษาเพียงครึ่งวันเท่านั้นก็ได้สมบัติใหญ่อย่างน่าอัศจรรย์” อุบาสกทั้งหลายปรารภจะฟังเรื่องนั้นจึงพากันทูลอาราธนา พระศาสดาก็ทรงนำอดีตมาตรัสเล่าว่า

*มียุชาตินี้หนึ่ง พระโพธิสัตว์ได้เกิดในตระกูลคนยากจน เข็ญใจ ดำรงชีวิตอยู่อย่างลำบาก ท่านได้ไปสมัครทำงานรับจ้างที่บ้านของเศรษฐีท่านหนึ่ง ชื่อว่า สุจิปรีวารเศรษฐี ท่านเศรษฐีเป็นคนที่ดีมาก มีจิตใจที่น้อมไปในการสั่งสมบุญกุศล คือเมื่อท่านเศรษฐีจะรับผู้ใดก็ตาม เข้ามาทำงานก็จะพูดว่า ในบ้านหลังนี้จะต้องรักษาศีลกันทุกคน ใครที่สามารถรักษาศีลได้ก็มาทำงานได้ จากนั้นก็ให้คนงานสมาทานศีล แต่สำหรับพระโพธิสัตว์นั้น ท่านเศรษฐีไม่ได้บอกให้รักษาศีล กล่าวแต่เพียงว่า ดีแล้วพอ ท่านจงทำงานเถิด พระโพธิสัตว์เป็นคนที่ว่าง่าย ขยันขันแข็ง ทุมเทชีวิตจิตใจทำงานให้ท่านเศรษฐีโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบากเลย

*มก. เล่ม ๕๙ หน้า ๕๑๒

อานิสงส์รักษาอุโบสถศีลครึ่งวัน

๕๒๒

วันอุโบสถวันหนึ่ง ท่านเศรษฐีจึงให้นางทาสีหุงข้าวปลาอาหารแต่เช้าตรู่โดยสั่งว่า “วันนี้เป็นวันอุโบสถ ให้เจ้ารีบหุงข้าวสำหรับพวกเราทั้งหมด เมื่อรับประทานอาหารแล้วจะได้รักษาอุโบสถกัน” เมื่อได้รับคำสั่งอย่างนี้ นางทาสีก็ได้จัดเตรียมอาหารวันนั้นพระโพธิสัตว์ตื่นแต่เช้าตรู่ออกไปทำงาน โดยที่ไม่มีใครบอกเลยว่า วันนี้เป็นวันรักษาอุโบสถ ท่านก็ทำงานไปตามปกติ เมื่อฝ่ายที่รักษาอุโบสถทานอาหารแล้ว ต่างก็นึกถึงศีลและกลับไปที่อยู่ของตัวเอง

ส่วนพระโพธิสัตว์กลับจากที่ทำงานในเวลาพระอาทิตย์ตกแล้ว เตรียมที่จะทานอาหารที่เขาเตรียมไว้ให้ แต่พระโพธิสัตว์สังเกตเห็นไม่มีใครมาทานอาหารร่วมด้วย ก็เอ่ยปากถามว่า “ปกติแล้วเวลาเย็นมีแต่เสียงอ้ออึง วันนี้ ทำไมคนอื่นๆ หายไปไหนกันหมด” พอได้ฟังว่า วันนี้เป็นวันอุโบสถ ทุกๆ คนจึงรักษาอุโบสถศีลกัน พระโพธิสัตว์จึงคิดว่า เราผู้เดียวเท่านั้นที่เป็นผู้ไม่มีศีล ควรที่เราจะรักษาอุโบสถศีล จึงเข้าไปหาท่านเศรษฐีพร้อมกับขอสมาทานอุโบสถศีล

ท่านเศรษฐีเมื่อฟังอย่างนั้นก็พูดว่า “หากท่านปรารถนาจะรักษาอุโบสถแล้วละก็ จะได้เพียงแค่งักอุโบสถเท่านั้น เพราะเลยเวลามาแล้ว” พระโพธิสัตว์มีใจที่เปี่ยมด้วยความศรัทธาเต็มที แม้จะทราบอย่างนั้นท่านก็ตอบตกลงอย่างไม่ลังเล หลังจากได้

อานิสงส์รักษาอุโบสถศีลครึ่งวัน

๕๒๓

สมาทานอุโบสถแล้วก็เข้าไปสู่บ้านของตนนอนนิ่งก็ลืออยู่ พอ
สว่างถึงปัจฉิมยามด้วยความอ่อนเพลียจากการทำงานหนักแถม
ทั้งวันยังไม่ได้ทานอาหารอีก ลมในท้องก็เกิดขึ้นกับพระโพธิสัตว์
แม้ทุกๆ คนจะช่วยกันประกอบยามารักษาอย่างไร พระโพธิสัตว์
ก็ไม่ยอมดื่มด้วยคิดว่า จะทำลายอุโบสถ เวทนาแรงกล้าก็
บังเกิดขึ้นกับท่าน

เวลารุ่งเช้า พระโพธิสัตว์ไม่สามารถควบคุมสติได้ คน
ทั้งหลายก็พากันห้ามท่านให้ไปนอนอยู่ที่โรงเก็บอาหาร ในขณะที่
นั่นเอง พระเจ้าพาราณสีทรงเวียนประทักษิณรอบพระนคร
ด้วยบริวารใหญ่ เสด็จมาถึงที่ตรงนั้นพอดี เมื่อพระโพธิสัตว์เห็น
สมบัติของพระราชาแล้ว ก็เกิดอยากจะอยู่ในสิริราชสมบัติ
ช่วงเวลาเดียวกันนั้น ท่านไม่สามารถอดทนต่อทุกข์เวทนาได้
จึงหมดลมหายใจเสียชีวิตไป ได้เข้าไปอยู่ในพระกรรมของ
พระมหาลีของพระเจ้าพาราณสีทันที

หลังจากพระโพธิสัตว์ประสูติ พระญาติทั้งหลายก็ได้
ขนานพระนามว่า อุทัยกุมาร เมื่อพระองค์เติบโตใหญ่ขึ้น ก็
สามารถระลึกถึงบุพกรรมหนหลังที่ตัวเองทำไว้เมื่อชาติที่แล้ว
จึงได้เปล่งอุทานว่า “การที่เราได้บังเกิดเป็นพระเจ้าอุทัยกุมาร
ถึงความยิ่งใหญ่ นี่เป็นผลแห่งกรรมมีประมาณน้อยของเรา”
พระกุมารมักเปล่งอุทานอย่างนี้อยู่เสมอ ทำให้บุคคลรอบข้าง

อานิสงส์รักษาอุโบสถศีลครึ่งวัน

๕๒๔

ต่างก็สงสัยไปตามๆ กัน แต่ก็ยังไม่มีผู้ใดกล้าทูลถาม ครั้นพระ-
บิดาสวรรคตแล้ว พระอุทัยกุมารก็ได้ครองราชสมบัติแทน
แม้ในวันขึ้นครองราชย์นี้ พระเจ้าอุทัยจอมราชาก็เปล่งอุทาน
อย่างเดิมอีก ทำให้ข้าราชการต่างก็พากันสงสัย แต่ยังไม่มี
ใครกล้าทูลถามพระองค์อีกเช่นเคย

จนกระทั่งในวันหนึ่ง พระมเหสีได้ทูลถามการอุทานนั้น
พระองค์ก็ยังไม่ได้ตรัสบอกอะไร พระองค์มีช่างกลบคนหนึ่ง
คอยถวายการแต่งพระมัสสุชื่อว่า คังคมาละ นายกลบคนนั้นเมื่อ
จะแต่งพระมัสสุของพระราชินี ได้ใช้มิดโกนก่อนแล้วจึงใช้แหบ
ถอนพระโลมา เวลาที่ใช้มิดโกน พระองค์ก็มีความสุขดีแต่เวลา
ที่ใช้แหบพระราชินีจะรู้สึกเจ็บ

วันหนึ่งพระราชินีบ่นกับพระราชเทวีว่า “ช่างกลบ
ของเราไม่ฉลาดเอาเสียเลย” พระราชเทวีเลยทูลถามว่า
“พระองค์ต้องการให้ช่างกลบทำอะไรเล่า” พระราชินีตรัสว่า
“เขาควรถอนพระโลมาก่อนแล้วก็ค่อยใช้มิดโกน” พระราชเทวี
จึงนำเรื่องที่พระราชินีตรัสนั้นมาบอกช่างกลบ และตรัสบอก
ให้นายคังคมาละทูลถามถึงการอุทานนั้นในคราวที่พระราชินี
สบายพระทัย นายคังคมาละก็รับคำพระราชเทวี

ในวันหนึ่ง หลังจากที่แต่งพระมัสสุเสร็จแล้ว และ

อานิสงส์รักษาอุโบสถศีลครึ่งวัน

๕๒๕

พระราชาทรงมีความสุขเป็นพิเศษ เพราะไม่รู้สึกเจ็บแต่อย่างใด จึงประทานพรแก่นายคังคมาละว่า “วันนี้ ท่านทำให้เราพอใจ ท่านอยากจะได้อะไรก็บอกมาเถิด” เมื่อได้โอกาสอย่างนี้ช่าง กลับก็ทูลถามถึงการอุทานนั้น พระราชาผู้ที่ไม่เคยเปิดเผย เรื่องราวอย่างนี้มาก่อน แต่เมื่อล้นวาจาแล้วก็ไม่อาจคืนคำได้ พระองค์จึงเล่าว่า “ดูก่อนคังคมาละ เรื่องราวของเรานี้ น่าอัศจรรย์นัก ที่เราได้ครอบครองมหาสมบัติใหญ่อย่างนี้ หาใช่ด้วยอานุภาพอย่างอื่นไม่ แต่เป็นผลแห่งการรักษาอุโบสถกรรม เพียงแค่ครึ่งวันเท่านั้น” แล้วก็ทรงเล่าเรื่องราวในอดีตให้ฟัง นายกลับก็เมื่อรับทราบอย่างนั้นก็คิดว่า พระราชาทรงรักษาอุโบสถแค่ครึ่งวันยังได้รับอานิสงส์ถึงเพียงนี้ เราควรออกบวช แสวงหาที่พึ่งให้กับตัวเองดีกว่า จึงทูลลาพระราชากลับออกบวช ท้ายที่สุดก็ได้บรรลุปัจเจกโพธิญาณ เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ส่วนพระโพธิสัตว์ก็ไม่ประมาท ทรงครองราชย์โดยธรรมและสั่งสมบุญตลอดชีวิต เมื่อพระบรมศาสดาแสดงธรรมจบแล้ว ก็ตรัสสรุปว่า “ดูก่อนอุบาลกทั้งหลาย การอยู่รักษาอุโบสถ เป็นสิ่งประเสริฐที่ควรทำอย่างยิ่ง”

เราจะเห็นว่า อานิสงส์แห่งการรักษาอุโบสถศีล ด้วยการตั้งใจอบรมชำระกาย วาจา ใจ ของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ แม้เพียงช่วงระยะเวลาสั้น ยังมีอานิสงส์ยิ่งใหญ่ไพศาลเกินควร

อานิสงส์รักษาอุโบสถศีลครึ่งวัน

๕๒๖

เกินคาดได้ สามารถส่งผลให้เราได้ทั้งมนุษย์สมบัติ ทิพยสมบัติ และท้ายที่สุดจะทำให้เราได้บรรลุมรรคผลนิพพาน เมื่อทราบอย่างนี้แล้ว พวกเราจึงควรตั้งใจมั่น รักษาศีล ๕ และอุโบสถศีล กันอย่าให้ต่างพร้อย เพราะเมื่อทำได้เช่นนี้ อานิสงส์ผลบุญต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ก็จักเป็นของทุกท่านเช่นกัน อันเนื่องมาจากการกระทำอันถูกต้องดีงามแล้วนั่นเอง

